

กระบวนการแก้ไขปัญหาตลาดเมืองบาเจียงจะเลินสุก แขวงจำปาสัก
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.

The Process of Solving the Problems
of the Bajiangcharoensuk Marketplace in Champasak
Province, Lao PDR

¹วงศ์โสดา คำพุมิ ²วัชรภรณ์ จันทนุกูลและ ³ไพศาล พากเพียร

¹Wongsoda Kumpomee, ²Watcharaporn Jantanukul and ³Paisarn Phakphian

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, ประเทศไทย

Ubon Ratchathani Rajabhat University, Thailand.

¹vongsodakhamphoumy@gmail.com

Received May 10, 2020; Revised July 12, 2020; Accepted August 25, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาตลาดเมืองบาเจียงจะเลินสุก แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและเพื่อศึกษากระบวนการแก้ไขปัญหาตลาดเมืองบาเจียงจะเลินสุก แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ประชากร จำนวน 134 คน และกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 23 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัญหาตลาดเมืองบาเจียงจะเลินสุก แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการและผู้บริโภคขาดการฝึกอบรมผู้ประกอบการเพื่อให้เข้าใจในด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม/สุขภาพอนามัย ด้านการจัดการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมภายในตลาดมี

การรบกวนจากสัตว์หรือแมลงที่เป็นพาหะนำโรค ด้านความปลอดภัยอาหารและการคุ้มครองผู้บริโภคไม่มีจุดทดสอบสารปนเปื้อนที่เป็นอันตราย ด้านสุขลักษณะทั่วไปทางเดินในตลาดไม่กว้างขวาง การสัญจรลำบาก

2. กระบวนการแก้ไขปัญหาตลาดเมืองบาเจียงจะเลิสุก แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า ด้านสุขลักษณะทั่วไปควรมีการปรับปรุงโครงสร้างอาคารให้แข็งแรงและจัดวางสินค้าให้เป็นระเบียบ ด้านการจัดการสุขาภิบาลและสิ่งแวดล้อมเจ้าหน้าที่ภาครัฐควรเข้าไปดำเนินการตรวจสอบการจัดการสุขาภิบาลให้ถูกสุขลักษณะ ด้านความปลอดภัยอาหารและการคุ้มครองผู้บริโภค หน่วยงานภาครัฐจะต้องเข้าไปร่วมมือกับผู้บริหารตลาดตรวจสอบมาตรฐานของสินค้าและมีการติดป้ายราคาสินค้าให้เห็นอย่างชัดเจน ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการและผู้บริโภค หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับการรักษาสุขลักษณะสิ่งแวดล้อมภายในตลาดและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบคุณภาพอาหารให้เป็นมาตรฐาน

คำสำคัญ : กระบวนการ, แก้ไขปัญหา, ตลาด

Abstract

The objectives of this research were: to study the state of problems of the marketplace of Bajiangcharoensuk in Champasak province, Lao PDR; and to explore the guidelines for solving the problems found. The research instruments were questionnaires and interviews. The sampling groups in the study included 134 people and the targeted interviewing group was 23 individuals. Statistics used in data analysis were percentage, means, standard deviation and content analysis. The research findings were as follows.

1. The overall state of problems of the marketplace of Bajiangcharoensuk in Champasak province, Lao PDR was at a high level. Considering by each aspect, it could be arranged as followings: Participation of entrepreneurs and consumers, entrepreneurs lack training for understanding in environmental health/hygiene; Environmental sanitation management, presence of disease-carrying insects and flies; Food safety and consumers' protection, lack of food contamination test; and General infrastructure, narrow walkways in the marketplace.

2. Regarding the process of solving the problems in the marketplace of Bajiangcharoensuk in Champasak province, Lao PDR, the followings were found. On general hygiene, the building structure should be improved and selling stalls should be properly ordered. On sanitation and environment, the state officials should play a part in checking the sanitation and hygiene issues. On food safety and consumer's protection, the government agencies along with the market operators have to examine the standard and price label of the selling items. On the participation of the market entrepreneurs and consumers, the concerned agencies have to take part in providing training and knowledge on hygienic environments in the market and checking the food standard.

Key words : Process, Solving Problems, Marketplace.

บทนำ

ตลาดเป็นสถานที่หรือชุมชนเพื่อซื้อและขายสินค้าทั้งในรูปแบบของวัตถุดิบและสินค้าสำเร็จรูป เป็นประจำ เป็นครั้งคราว หรือตามวันที่กำหนด ตลาดมีความสำคัญกับมนุษย์ทุกคนเพราะทุกคนต้องการสินค้าบริการ โดยมีการใช้เงินตราเป็นตัวกลางในการแลกเปลี่ยนสินค้าตลอดจนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันและตลาดเป็นแหล่งที่ก่อให้เกิดรายได้ ทำให้มนุษย์มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี และในยุคปัจจุบัน กิจกรรมทางการตลาดต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมของสังคมเมือง ตลาดจึงเป็นสถานที่ที่แสดงให้เห็นวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของคนในสังคม (สุปัญญา ไชยชาญ, 2551 : 21)

ต่อมาเมื่อสังคมมีการพัฒนาจนกลายเป็นเมืองใหญ่ สภาพความเป็นอยู่ของคนในชุมชนก็มีการขยายตัวและส่งผลให้มีความต้องการสินค้า อุปโภคและบริโภคมากขึ้นตามไปด้วย ตลาดจึงเป็นศูนย์กลางของคนในชุมชนและเป็นแหล่งซื้อขายสินค้า ตลาดมีลักษณะและขนาดขึ้นอยู่กับชุมชนนั้นๆ สภาพแวดล้อมและการตั้ง ถิ่นฐานของชุมชน เช่น ถ้าชุมชนใช้การคมนาคมทางบกในการติดต่อค้าขายกันก็เรียกว่า ตลาดบก แต่ถ้าหากชุมชนใช้การคมนาคมทางน้ำ เป็นสำคัญตลาดของชุมชนนั้นก็เรียกว่าตลาดน้ำ (วรารณ จิวชัยศักดิ์, 2555) กิจกรรมทางการตลาดเป็นเครื่องมือก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนและบริการ เพื่อตอบสนองความพึงพอใจและเป็นตัว เชื่อมระหว่างเจ้าของสินค้าและผู้บริโภคเป็นการสร้างโอกาสให้ผู้ผลิตหรือเจ้าของสินค้าหรือผู้บริโภคได้มีโอกาสพบกันถึงแม้ว่ากิจกรรมด้านการตลาดใน

ปัจจุบันจะมีความสลับซับซ้อน และเจริญก้าวหน้า อย่างรวดเร็วทำให้งานด้านการตลาดเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่เคยเน้นการขายสินค้าและบริการ เพื่อหวังผลกำไรเพียงอย่างเดียวมาเป็นการตลาดที่มุ่งหวังผลกำไรที่เกิดจากความพึงพอใจของผู้บริโภคและสังคม ผู้ที่สามารถดำเนินกิจกรรมทางด้านการตลาดได้เหมาะสม สามารถตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้ได้รับความพึงพอใจสูงสุด จะเป็นผู้ประสบความสำเร็จในการประกอบธุรกิจด้านการตลาด กิจกรรมของมนุษย์ในสังคมตามระบบเศรษฐกิจจะมีการกระทำอยู่ 3 ประเภทใหญ่ คือ การผลิต การจัดจำหน่าย และการบริโภคกิจกรรมเหล่านี้ได้มีการพัฒนาให้ก้าวหน้าทันสมัยอยู่เสมอ ดังจะเห็นได้จากมนุษย์ได้คิดสิ่งต่างๆ ทั้งทางด้านวิชาการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในการพัฒนาทางด้านการผลิต ทางด้านอุตสาหกรรม จากกิจกรรมทั้ง 3 ประเภทที่กล่าวมานี้ กิจกรรมเกี่ยวกับการจัดจำหน่าย จัดเป็นกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์กับการตลาดมากที่สุด ซึ่งบ่งบอกถึงวิธีการดำเนินชีวิตที่มีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้นจะเห็นได้จากลักษณะของอาคารบ้านเมือง วิธีการผลิต การขายสินค้า ส่งผลให้ตลาดมีลักษณะรูปแบบแตกต่างกัน ปัจจุบันสภาพตลาดสดได้รับการดูแลให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาดและถูกสุขลักษณะตามกระบวนการของรัฐบาล โดยมอบให้กระทรวงมหาดไทย ร่วมกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้ตลาดสดทุกแห่งในประเทศไทยได้มาตรฐานตามหลักเกณฑ์ ตลาดสามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ประเภทแรกเป็นตลาดที่มีโครงสร้างอาคารและดำเนินกิจกรรมเป็นการประจำ หรืออย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ประเภทที่สองเป็นตลาดที่ไม่มีโครงสร้างอาคารและดำเนินกิจการเป็นประจำ หรืออย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง และตลาดประเภทที่สามเป็นตลาดที่ไม่มีโครงสร้างอาคารและดำเนินกิจการชั่วคราวหรือเป็นครั้งคราวหรือตามวัน ที่กำหนด (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2550 : 25)

เมืองบาเลียงจะเลนสุก แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้ประกาศนโยบายประกาศความปลอดภัยด้านอาหาร วันที่ 1 มกราคม พร้อมประกาศให้ตลอดปี 2547 เป็นปีแห่งสุขภาพอนามัยและมอบหมายภารกิจให้กระทรวงสาธารณสุขเป็นหน่วยงานรับผิดชอบและรับรองอาหารที่จะจำหน่ายในประเทศควบคุมการนำเข้ายาเคมีภัณฑ์อาหารสำเร็จรูป วัสดุในการผลิตอาหาร การขึ้นทะเบียนและควบคุมการจำหน่ายยาตลอดจนการอนุญาตประกอบการ โรงงานแปรรูปอาหาร ตรวจสอบคุณภาพมาตรฐาน และกระบวนการผลิตโรงงานผลิตอาหารเพื่อจำหน่ายในประเทศ ในส่วนของการตรวจสอบรับรอง

อาหารที่จำหน่ายในประเทศจะดำเนินการทั้งอาหารสด อาหารแปรรูป และอาหารปรุงสำเร็จ โดยการตรวจสอบสารเคมีที่มีอันตรายต่อผู้บริโภค จึงได้มีการจัดทำโครงการสุขภาพอาหาร มีมาตรการในการควบคุม กำกับและตรวจสอบดูแลสถานที่ปรุงประกอบจำหน่ายอาหาร

ดังนั้นการดำเนินงานตลาดเมืองบาเจียงจะเลินสุก จะต้องได้รับการประเมิน มาตรฐานตลาด โดยใช้เกณฑ์ของแผนกอุตสาหกรรมและการค้าแขวงจำปาสัก โดยมี คณะกรรมการจากหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบร่วมกับคณะกรรมการในแขวงในการประเมิน (Top-Down) จากคณะกรรมการซึ่งจะต้องกำหนดมาตรฐานเพื่อผู้บริโภค แต่อย่างไรก็ตามในปัจจุบันยังคงมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ และจากประสบการณ์ตรงของผู้ศึกษาวิจัย เห็นว่าตลาด เมืองบาเจียงจะเลินสุก มีข้อบกพร่อง และมีความเห็นต่างในหลายเรื่อง เช่น ตามทางเดิน ภายในตลาด ท่อน้ำ ทางระบายน้ำมีกลิ่นเหม็นผู้ประกอบการบางราย รวมไปถึงประชาชนที่ เข้าใช้บริการจับจ่ายใช้สอยภายในตลาดยังขาดระเบียบและความรับผิดชอบต่อสาธารณะ โครงสร้างของอาคาร รวมไปถึงไฟฟ้าที่ในบางอาคารมีความเก่าทรุดโทรม และปัญหาในเรื่อง ของสถานที่จอดรถที่ไม่เพียงพอ เป็นต้น เพื่อเป็นการแสวงหากระบวนการที่เหมาะสมในแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นจะทำให้ตลาดเมืองบาเจียงจะเลินสุก เป็นตลาดที่ถูกสุขภาวะลักษณะและ เกิดผลดีกับประชาชนในพื้นที่และนักท่องเที่ยวที่เข้าไปใช้ประโยชน์ ดังนั้นจึงเล็งเห็น ความสำคัญในการหากระบวนการแก้ไขปัญหาดตลาดเมืองบาเจียงจะเลินสุก แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนา ตลาดในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาดตลาดเมืองบาเจียงจะเลินสุก แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว
2. เพื่อศึกษากระบวนการแก้ไขปัญหาดตลาดเมืองบาเจียงจะเลินสุก แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง“กระบวนการแก้ไขปัญหาลาดเมืองบาเจียงจะเลินสุก แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการร้านค้าตลาดหลัก 14 เมืองบาเจียง จะเลินสุก จำนวน 52 ร้าน ผู้ประกอบร้านค้าย่อย จำนวน 32 ร้านและประชาชน จำนวน 50 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 134 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Propulsive Sampling)

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ เจ้าหน้าที่รัฐ จำนวน 5 คน ผู้บริหารตลาด จำนวน 3 คน ตัวแทนสมาชิกผู้ประกอบการร้านค้า จำนวน 15 คน เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับแนวทางการจัดการตลาดเมืองบาเจียงจะเลินสุก แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการแก้ไขปัญหาลาดเมืองบาเจียงจะเลินสุก แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

วิเคราะห์จากการสัมภาษณ์กระบวนการแก้ไขปัญหาลาดเมืองบาเจียงจะเลินสุก แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) แล้วนำเสนอแบบความเรียงและพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

กระบวนการแก้ไขปัญหาตลาดเมืองบาเจียงจะเลินสุก แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาตลาดเมืองบาเจียงจะเลินสุก แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 เมื่อพิจารณาด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการและผู้บริโภค ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72 ด้านการจัดการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 ด้านความปลอดภัยอาหารและการคุ้มครองผู้บริโภค ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 ด้านสุขลักษณะทั่วไป ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.27 ดังตารางค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัญหาการจัดการตลาดเมืองบาเจียงจะเลินสุก แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยภาพรวม ตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 กระบวนการแก้ไขปัญหาตลาดเมืองบาเจียงจะเลินสุก แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ใน 4 ด้าน คือ

ลำดับ	สภาพปัญหาการจัดการตลาดเมืองบาเจียงจะเลินสุก แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชน ลาวโดยภาพรวม	ระดับปัญหา		
		$\bar{X}$	SD.	แปลผล
1	ด้านสุขลักษณะทั่วไป	3.27	0.85	ปานกลาง
2	ด้านการจัดการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม	3.56	0.89	มาก
3	ด้านความปลอดภัยอาหารและการคุ้มครองผู้บริโภค	3.46	0.87	ปานกลาง
4	ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการและผู้บริโภค	3.72	0.82	มาก
เฉลี่ยรวม		3.50	0.86	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัญหาการจัดการตลาดเมืองบาเจียงจะเลินสุก แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.50$) มีรายละเอียดแต่ละด้าน คือ

1. ด้านสุขลักษณะทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทางเดินในตลาดไม่กว้างขวาง การสัญจรลำบาก
2. ด้านการจัดการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ภายในตลาดมีการรบกวนจากสัตว์หรือแมลงที่เป็นพาหะนำโรค

3. ด้านความปลอดภัยอาหารและการคุ้มครองผู้บริโภค โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ไม่มีจุดทดสอบสารปนเปื้อนที่เป็นอันตราย

4. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการและผู้บริโภค โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขาดการฝึกอบรมผู้ประกอบการและผู้ช่วยขายของเพื่อให้เข้าใจในด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม สุภาพอนามัย

กระบวนการแก้ไขปัญหาลาดเมืองบาเจียงจะสิ้นสุด แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า ด้านสุขลักษณะทั่วไปควรมีการปรับปรุงโครงสร้างอาคารให้แข็งแรงเหมาะสม ควรมีการจัดวางสินค้าให้เป็นระเบียบ ควรมีการปรับปรุงระบบระบายน้ำเสียภายในตลาด ด้านการจัดการสุขาภิบาลและสิ่งแวดล้อม พบว่า เจ้าหน้าที่ภาครัฐควรเข้าไปดำเนินการตรวจสอบการจัดการสุขาภิบาลให้ถูกสุขลักษณะ จะต้องมีการรณรงค์ให้ผู้ประกอบการและผู้ให้บริการดูแลรักษาความสะอาดร่วมกัน ควรมีการคัดขยะก่อนกำจัดและมีถังขยะภายในตลาดเพียงพอต่อการให้บริการ ควรจัดให้มีพนักงานทำความสะอาดห้องน้ำภายในตลาดให้มีความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ ด้านความปลอดภัยอาหารและการคุ้มครองผู้บริโภค พบว่า หน่วยงานภาครัฐจะต้องเข้าไปร่วมมือกับผู้บริหารตลาดตรวจสอบมาตรฐานของสินค้า ควรมีการติดป้ายราคาสินค้าให้เห็นอย่างชัดเจน ควรจะมีศูนย์บริการให้ความรู้และข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการและผู้บริโภค หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับการรักษาสุขลักษณะสิ่งแวดล้อมภายในตลาดและรักษาคุณภาพของอาหารให้เป็นมาตรฐานปลอดภัยต่อผู้บริโภคและพัฒนาตลาดให้ดียิ่งขึ้น

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยกระบวนการแก้ไขปัญหาลาดเมืองบาเจียงจะสิ้นสุด แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สามารถนำผลมาอภิปรายได้ด้านสุขลักษณะทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทางเดินในตลาดไม่กว้างขวาง การสัญจรลำบาก ทั้งนี้ผู้บริหารตลาดและผู้ประกอบการต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ทั้งการจัดวางสินค้าไม่กีดขวางทางเดิน การจัดแบ่งโซนจำหน่ายสินค้าให้มีความชัดเจนสะดวกต่อการซื้อขายสินค้า การด้านการจัดการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม โดยรวมอยู่ใน

ระดับมากซื้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ภายในตลาดมีการรบกวนจากสัตว์หรือแมลงที่เป็นพาหะนำโรค ทั้งนี้ตลาดต้องมีมาตรการในการกำจัดหรือป้องกันสัตว์ต่างๆ ที่เข้ามาอาศัยเช่นทำตาข่ายป้องกันนกไม่ให้เข้ามาอาศัยในตลาด การทำความสะอาดตลาดบ่อยๆ เพื่อป้องกันสัตว์ประเภทหนู แมลงสาบหรือแมลงวัน ซึ่งล้วนแต่เป็นพาหะนำเชื้อโรคต้องมีมาตรการในการรักษาความสะอาดและหน่วยงานภาครัฐต้องเข้ามาตรวจสอบสม่ำเสมอ ด้านความปลอดภัยอาหารและการคุ้มครองผู้บริโภค โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ไม่มีจุดทดสอบสารปนเปื้อนที่เป็นอันตราย จะเห็นได้ว่าตลาดเมืองบาเจียงจะเลิกละเป็นตลาดที่มีการจำหน่ายสินค้าที่หลากหลายประเภททั้งตลาดของสด อาหารสินค้าที่นำมาจากชนเผ่าเข้ามาจำหน่าย โดยส่วนมากสินค้าเป็นประเภทสินค้าพื้นเมืองที่ยังไม่มาตรฐานรับรองความปลอดภัย อาหารสดบางครั้งมีการใส่สารกันบูดเกินขนาด หรือเนื้อสดมีการใช้สารเร่งความสดทำให้อาหารเหล่านี้ไม่ปลอดภัย ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเข้ามาดำเนินการตรวจสอบมาตรฐานด้านอาหารเพื่อให้เกิดความปลอดภัยต่อผู้บริโภค รวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับการรักษาอาหารอย่างถูกวิธีด้วย ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ค้าและผู้ซื้อ โดยรวมอยู่ในระดับมากซื้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขาดการฝึกอบรมผู้ประกอบการและผู้ช่วยขายของเพื่อให้เข้าใจในด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม/สุขภาพอนามัย จะเห็นได้ว่าผู้ประกอบการในตลาดมีหลากหลายระดับทั้งชาวบ้านที่มาจากชนเผ่าหรือพ่อค้าที่จบการศึกษาในระดับที่สูงเหล่านี้ล้วนแต่มีความรู้ในการจำหน่ายสินค้าหรือการดูแลสินค้า การตอบสนองผู้บริโภคที่แตกต่างกัน ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐและผู้บริหารต้องดำเนินการในการจัดฝึกอบรมให้ความรู้ต่อผู้ประกอบการทั้งนี้อาจจะดำเนินการสอบถามเพื่อให้ทราบถึงความต้องการของประกอบการในการอบรมโดยหน่วยงานเป็นผู้สนับสนุนวิทยากรเข้ามาให้ความรู้อย่างสม่ำเสมอและพัฒนาเป็นจุดให้บริการความรู้กับประชาชนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปรางทิพย์ ตันศิริ (2558 : 1) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการตลาดสด: กรณีศึกษา ตลาดสดเทศบาล 1 นครเชียงราย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการและประชาชนได้มีความเห็นเกี่ยวกับสถานะแวดล้อมของตลาดสดเทศบาล 1 นครเชียงรายที่มีผลต่อการพัฒนาการจัดการตลาด ด้านสุขลักษณะทั่วไป ด้านการจัดการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม ด้านความปลอดภัยอาหารและการคุ้มครองผู้บริโภคและด้านการมีส่วนร่วมของผู้ค้าและผู้ซื้อ ทั้งสี่ด้านอยู่ในระดับที่ควรปรับปรุงแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาตลาดสดเทศบาล 1 นครเชียงราย มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตลาดสด จะต้องตระหนักถึง

หน้าที่และสิ่งที่ควรทำของตนเพื่อเป็นการช่วยกันพัฒนาตลาด เช่น พนักงานเทศบาลนคร เชียงราย ควรปฏิบัติหน้าที่และมีมาตรการในการดำเนินการอย่างจริงจัง คณะกรรมการตลาด ควรทำหน้าที่ในการเป็นสื่อกลางระหว่างเทศบาลกับผู้ประกอบการ เป็นตัวแทนของผู้ประกอบการในการติดต่อสื่อสารแจ้งเรื่องราวทุกข์กับเทศบาลและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ประกอบการ ผู้ประกอบการภายในตลาด ควรมีวินัยและจิตสำนึกในการรักษาความสะอาด รวมไปถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ ประชาชนที่เข้าใช้บริการจับจ่ายใช้สอย ภายในตลาดควรช่วยกันรักษาความสะอาดภายในตลาดและสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤษฎี พรธนาภ (2556 : ค) ได้ศึกษา การจัดการตลาดชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ อำเภอบุนทริก จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่าการจัดการตลาดชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์ อำเภอบุนทริก จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการวางแผน การมีส่วนร่วมในการกำหนดให้องค์กรชุมชนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการตลาดชุมชนขึ้น การมีส่วนร่วมปรึกษาหารือเสนอความคิดเห็นในการ วางแผนกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะนำสินค้าเข้ามาจำหน่าย ด้านการดำเนินงาน มีการ กำหนดวันเวลาเปิด ปิดตลาดชุมชนอย่างชัดเจน ผู้มีส่วนกำหนดนัดหมายเวลาที่จะนำสินค้า มาจำหน่าย ด้านการจัดการองค์กร การสรรหาคณะกรรมการในการดำเนินกิจกรรมตลาด ชุมชนที่ฉลาดเสียสละและทำงานหนัก การแบ่งงานตามความสามารถของบุคคล ด้านการ ติดตามควบคุมควบคุมคือ มีส่วนในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสพการณ์กับชาวบ้านคน อื่นๆในเรื่องการจัดการตลาดชุมชน มีการจัดให้มีการพิจารณาตรวจสอบการดำเนินงาน กิจกรรมตลาดชุมชนในทุกขั้นตอน ด้านการจัดการความรู้ มีการพัฒนาผู้นำคณะกรรมการ สมาชิกและประชาชนในระดับพื้นที่ให้มีจิตสำนึกในการทำงานร่วมกันส่วน การสร้าง กระบวนการเรียนรู้และพัฒนาผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นประจำ ด้านการประสานความร่วมมือ มี การพบปะแลกเปลี่ยนความรู้ทักษะประสพการณ์ระหว่างผู้จัดการตลาดชุมชนและผู้ขายใน ระดับพื้นที่อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องส่วน จัดให้มีการสร้างเครือข่ายในการดำเนินกิจกรรม ตลาดชุมชนไปยังพื้นที่อื่น ปัญหาและอุปสรรคข้อเสนอแนะส่วนใหญ่พบว่าขาดการประชุม คณะกรรมการอย่างต่อเนื่องทุกเดือนขาดการประชุมสัมพันธ์หน่วยงานของผู้จัดทำตลาด ชุมชนและนำเสนอการดำเนินงานของตลาดชุมชนรวมถึงขาดการประสานความร่วมมือ ระหว่างผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการตลาดชุมชนและสอดคล้องกับงานวิจัยของเลอศักดิ์ หล่อรุ่งเลิศ (2554 : ค) ที่ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาตลาดสดเทศบาล 1 ให้เป็นตลาด

สดน่าซื้อกรณีศึกษา เทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี แนวทางในการพัฒนาตลาดสดเทศบาล 1 ดังนี้ ด้านการทำความเข้าใจอันดีระหว่างผู้บริหารและเจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองพิบูลมังสาหารกับผู้ประกอบการในตลาดสดเทศบาล 1 ในเรื่องของการปรับปรุงพัฒนาตลาด ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ต้องมีความมุ่งมั่นและหาแนวคิดที่สอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาตลาดสดของกระทรวงมหาดไทย ปี 2549 และเกณฑ์การประเมินตลาดสดน่าซื้อของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข เพื่อให้การดำเนินการพัฒนานั้นประสบความสำเร็จ โดยต้องอาศัยแรงจูงใจที่เป็นงบประมาณอุดหนุน ด้านสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม จัดให้มีที่รองรับขยะมูลฝอยสาธารณะที่เพียงพอและถูกต้องตามสุขลักษณะ มีกระบวนการดูแลทำความสะอาดทั้งภายในตลาดและบริเวณรอบตลาดอย่างสม่ำเสมอ มีระบบการกำจัดควบคุมสัตว์และแมลงที่เป็นพาหะนำโรคภายในตลาดที่มีคุณภาพ ดูแลห้องส้วมให้ถูกสุขลักษณะและมีการล้างทำความสะอาดที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลอยู่เสมอ ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค จัดให้มีตาชั่งกลางที่เที่ยงตรงได้มาตรฐานไว้บริการ ตรวจสอบและดูแลการวางจำหน่ายสินค้าให้ถูกต้องตามสุขลักษณะ เช่น ถ้าหากเป็นสินค้าประเภทอาหารต้องวางสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 60 เซนติเมตร ให้มีการติดป้ายบอกราคาสินค้าอย่างชัดเจน จะให้มีสถานที่จัดบอร์ดให้ความรู้แก่ผู้บริโภคเกี่ยวกับอาหารปลอดภัย โภชนาการและสุขลักษณะของตลาด จัดให้มีจุดทดสอบสารปนเปื้อนที่เป็นอันตราย โดยฝึกอบรมให้คณะกรรมการตลาดสดสามารถทำได้ ด้านความปลอดภัยในอาหาร มีแนวทางในการพัฒนาตลาดสดด้านความปลอดภัยอาหาร โดยกำหนดแผงจำหน่ายอาหารต้องผ่านเกณฑ์การตรวจสอบสารปนเปื้อน เช่น ฟอร์มาลิน บอแรกซ์ สารฟอกขาวสารเร่งเนื้อแดงในเนื้อหมู เป็นต้น

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

สภาพปัญหาตลาดเมืองบาเจียงจะเลินสุก แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว การมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการและผู้บริโภคขาดการฝึกอบรมผู้ประกอบการเพื่อให้เข้าใจในด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม/สุขภาพอนามัย ด้านการจัดการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมภายในตลาดมีการรบกวนจากสัตว์หรือแมลงที่เป็นพาหะนำโรค ด้านความปลอดภัยอาหารและการคุ้มครองผู้บริโภคไม่มีจุดทดสอบสารปนเปื้อนที่เป็นอันตราย ด้านสุขลักษณะทั่วไป

ทางเดินในตลาดไม่กว้างขวาง การสัญจรลำบาก (2) กระบวนการแก้ไขปัญหาลาดเมืองบาเจียงจะเลินสุก แขวงจำปาสัก สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า ด้านสุขลักษณะทั่วไปควรมีการปรับปรุงโครงสร้างอาคารให้แข็งแรงและจัดวางสินค้าให้เป็นระเบียบ ด้านการจัดการสุขาภิบาลและสิ่งแวดล้อมเจ้าหน้าที่ภาครัฐควรเข้าไปดำเนินการตรวจสอบการจัดการสุขาภิบาลให้ถูกสุขลักษณะ ด้านความปลอดภัยอาหารและการคุ้มครองผู้บริโภค หน่วยงานภาครัฐจะต้องเข้าไปร่วมมือกับผู้บริหารตลาดตรวจสอบมาตรฐานของสินค้าและมีการติดป้ายราคาสินค้าให้เห็นอย่างชัดเจน ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการและผู้บริโภค หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการฝึกอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับการรักษาสุขลักษณะสิ่งแวดล้อมภายในตลาดและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบคุณภาพอาหารให้เป็นมาตรฐาน

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2550). *มาตรฐานตลาด*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.
- กฤษฎี พรธนาภพ. (2556). *การจัดการตลาดชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาโพธิ์อำเภอบุณฑริก จังหวัดอุบลราชธานี*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปรางทิพย์ ต้นศิริ. (2558). *แนวทางการพัฒนาการจัดการตลาดสด : กรณีศึกษา ตลาดสดเทศบาล 1 นครเชียงราย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- เลอศักดิ์ หล่อรุ่งเลิศ. (2554). *แนวทางการพัฒนาตลาดเทศบาล 1 ให้เป็นตลาดสดน่าซื้อเทศบาลเมืองพิบูลมังสาหาร อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วรารณ จิวชัยศักดิ์. (2555). “ตลาด.” สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนในพระบรมราชูปถัมภ์ เล่ม 28. (ออนไลน์) <http://www.prthai.com/article/detail.asp?kid=2340>.
- สุปัญญา ไชยชาญ. (2551). *การบริหารจัดการตลาด*. กรุงเทพฯ: พี.เอ.ลิฟวิ่ง จำกัด.